

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum I. Decretalium, Per quadraginta, & tres Titulos distributum, in
quo agitur De Constitutionibus, Seu Legibus universim ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1706

§. XII. De jure ordinario Archiepiscoporum in subditos suorum
Suffraganeorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73031)

totaliter eximens aliquem à superioritate, & jurisdictione quorumcunque Ordinariorum, cum clausula, motus proprii, & ex certa scientia, non esset verisimiliter in specie exempturus etiam ab iis, qui habent jurisdictionem ordinariam, ut delegati Papæ; cum oppositum facere potuerit, & non fecerit. Neque per hoc sibi præjudicare voluit, concedendo ejusmodi exemptionem; sed potius jurisdictionem, quam sibi, ac sanctæ Sedi immediatè reservavit, eximendo à jurisdictione quorumcunque Ordinariorum, soli (etiam pro tali casu, sine concursu aliorum) reservare. Unde nec illud juvat, quod adducit ex Rotæ decisione 505. in Salmantin. jurisdiction. nu. 1. dum dixit: exemptum ab Ordinario respectu unius qualitatis, subesse eidem respectu alterius, præsertim specialis, eò quòd non capiat ea, quæ sunt speciali nota digna. Nam hæc decisio hic malè applicatur, ut manifestum erit consideranti. Rota enim loquitur de exemptione ab Ordinario considerato sub aliqua certa qualitate, à qua sine dubio non rectè fit transitus, ad aliam: quæstio autem hic procedit de exemptione à jurisdictione quorumcunque Ordinariorum; at sub hoc termino quorumcunque, non excluditur; sed quilibet includitur; ergo. Minus autem probat jurisdictionem ordinariam Legati de latere, esse speciali nota dignam, ut scilicet sub specifica derogatione non veniat, cujus oppositum in simili constat ex nu. 2404.

§. XII.

De jure ordinario Archiepiscoporum in subditos suorum Suffraganeorum.

2480.

Archiepiscopum esse Judicem Ordinarium in sua diocesi, non autem in tota Provincia, colligitur ex c. 10. h. t. ubi dicitur, quòd Archiepiscopus impeditus possit consecrationem sui Suffraganei alteri committere; & clariùs ex cap. conquestus, 9. q. 3. ubi habetur, Archiepiscopum nihil posse in suorum Suffraganeorum subditos, nisi in casu negligentia per ipsum supplendæ, vel causâ per appellationem ad ipsum devoluta, vel ex speciali privilegio, aut consuetudine, vel casibus in jure expressis; sic Barb. in c. 11. h. t. nu. 3. id quòd etiam Anicetus Papa

scripsit ad Episcopos Gallia, ut habetur c. Archiepiscopus, 9. q. 3. ibi: Archiepiscopus nihil de Episcoporum causis, aut de alijs communibus; & Calixtus ad eosdem in c. nullus Primas, 9. q. 3. ibi: nullus Primas, vel Metropolitanus Diocæsani Ecclesiam, vel Parochiam, aut aliquem de ejus parochia præsumat excommunicare, vel judicare, vel aliquid agere, absque ejus consilio, iudicio, &c.

Cæterùm Archiepiscopus confirmatus, licèt nondum consecratus, potest omnia, quæ sunt de potestate jurisdictionis; gl. in cit. c. cum ex illo, v. confirmasse, de transl. Episcopi; potest confirmare suos Suffraganeos; & illis mandare, ut se Archiepiscopum electum debeant consecrare, gloss. loc. cit. c. 2. eod. Pirhing, de transl. Episcoporum, num. 3. not. 3. eosque consecrare, aut eorum consecrationem ex causa alteri committere, cit. c. quod Sedem; excommunicatos à Suffraganeo, causa ad ipsum per appellationem delatâ, & cognita, quòd per injustitiam excommunicati sint, si ad Episcopum remissos ille absolvere nolit, recepta cautione juratoria, absolvere per c. ad reprimendam, 8. h. tit. Est suorum Suffraganeorum, seu Coepiscoporum, qui exempti non sunt, Ordinarius, & immediatus Judex per ordinem ad ea, quæ ad ipsorum officium spectant, 9. q. 3. c. 1. 2. & c. quia cognovimus, 10. q. 3. & colligitur etiam ex c. Pastoralis h. t. ibi: respondemus, quòd Archiepiscopus ipsum ad suscipiendam delegationem hujusmodi compellere nequit invitum: cum in eum (exceptis quibusdam articulis) nullam habeat potestatem, licèt Episcopus suus eidem sit Metropolitana lege subiectus.

Quæres, quid competat jure ordinario Vicarijs generalibus Archiepiscoporum, dum ipsimet Archiepiscopi sunt vel in Provincia, vel non longè distantes? R. Istos Suffraganeos Archiepiscopi per censuras nihil posse, idque ob reverentiam, & dignitatem muneris Episcopalis, ut dicitur c. 1. §. officiales, h. t. in 6. ibi: Officiales autem Remensis Archiepiscopi (quamdiu in sua Provincia, vel circa illam extiterint) in Suffraganeos interdicti, suspensionis, vel excommunicationis proferre sententias, non attentent. Et hoc idem ab Officialibus aliorum Metropolitanorum, circa ipsorum Suffraganeos (quibus ob re-
veren-

verentiam Pontificalis officij deferri volumus in hac parte) præcipimus observari.

2483. Præter hæc not. quosdam casus exceptos esse, in quibus Archiepiscopus exercere potest potestatem judicalem in subditos Suffraganeorum, etiam extra appellationem. Primus est, cum visitat Provinciam. Hoc enim jure communi liberè facere potest, c. cum Apostolus, c. Sopitæ, c. super eo, c. cum nuper, de censib. & c. cum officij, 16. de prescript. Secundus casus est, si contingat aliquid, quod concernit statum totius Provinciæ, v. g. si vigeret aliqua consuetudo prava, quæ tollenda foret, & Suffraganei forent negligentes, c. Ex frequentibus, de institut. Reliqua videri possunt apud gloss. in c. Pastoralis, v. Exceptis, h. tit. Holtiensem in summa, eod. §. sunt autem distincta, & alios.

2484. Ulteriùs quæri potest, an, quod dictum est de Officiali Archiepiscopi relatè ad Episcopos Suffraganeos, quòd in Coëpiscopum censuram ferre non possit, etiam procedat de Delegato Archiepiscopi? Resp. etsi non desint affirmativam sequentes, rectiùs tum dici negativè; quia de Delegatis id cautum non est; ergo statum regula communi, quòd Delegatus in causa sibi commissâ erga subditum delegantis

(qualis est Episcopus comparatione Metropolitanæ sui) majorem illo potestatem habeat, atque si necessitas postulare videatur, etiam per censuram eum compellere possit, arg. c. sanè, 11. de offic. delegati. Accedit, quòd diversa sit ratio in Delegatis, & Officialibus: Nam hi idem habent Consistorium cum Archiepiscopo; at verò ab illis, si severiùs procedant, appellari potest ad Archiepiscopum, uti Joan. Andr. annotavit in fine hujus c.

Quæri potest 2. an si Vicarius Archiepiscopi in hujus Suffraganeum, censuram ferret, licèt ageret illicitè, ut dictum est n. 2482. tamen censura teneret? Resp. dicendum negativè; nam Officiales Episcoporum, & Archiepiscoporum nihil validè præstare possunt, nisi quòd ipsis communi jure, vel speciali voluntate constituentis concessum est, uti ex communi dixi in c. 2. de offic. Vicarij, in 6. cum itaque jus commune Officiali neget potestatem ferendi censuras in Coëpiscopos: consequenter neque Archiepiscopus talem potestatem Vicariatui ejus contra Canonum statuta annectere possit, sequitur,

quòd Officialis in Coëpiscopum nec
licitè, nec validè censuras
ferre queat.

* * *

QUÆSTIO XXXII.

IN TIT. XXXII. DE OFFICIO JUDICIS.

2486. **P**ost Officia Judicium in specie subjiciuntur ea, quæ sunt officij Judicium in genere, & vel spectant ipsum judicium, vel quæ extra illud fiunt, vel juri sunt adstricta, & actioni subserviunt. Et hæc dicuntur spectare ad officium Judicis mercenarium; quæ verò à juris debito sunt soluta, & Judicis arbitrio relicta, ex æquitate decidenda sunt; cessante actione, dicuntur pertinere ad officium Judicis nobile, ut cum principaliter postulatur restitutio in integrum, c. 2. h. t. Nobile igitur officium Judicis est, quod per se stat, & nulli actioni deservit. Mercenarium, quod deservit actioni, nimirum civili, & ideo hoc Judex impertiri non potest, nisi ad instantiam partis, sive præcedente actione, hoc est, jure petendi, quod sua in-

terest, vel quod sibi ab altero debetur: his præmissis.

ARTICULUS I.

De Potestate Judicis.

2487. **U**T Judex ritè fungatur munere suo, debet habere potestatem cognoscendi, & pronuntiandi de controversijs litigantium. Potestas Judicis est, quæ datur ad dirimendas lites, & tollenda gravamina secundum æquitatem, ut privatim, & publicè tranquillitati consulatur; seu est munus publicum cognoscendi, & definiendi res judicio postulas. Duplex est, nempe Imperium, & jurisdictio. Imperium hic significat potestatem jubendi, coercendi, exequendi. Hoc etiam duplex est; nempe Imperium merum, & mix-

Bb bb 3

mix-